

Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta,
Oddelek za specialno in rehabilitacijsko pedagogiko

USTVARJALNI PISATELJ

Dejavnost za razvijanje spoznavnega področja v srednjem otroštvu

AVTORICE: Mirjam Hrovat,
Klara Medvešček, Anja
Prašnikar

MENTORICA: dr.
Mojca Vrhovski
Mohorič

Lektoriranje: besedilo ni lektorirano

Učenje in poučevanje oseb s posebnimi potrebami, študijsko leto 2024/2025

Junij, 2025

+

KAZALO

1. UVOD.....	3
2. RAZVOJNI MEJNIKI V SREDNJEM IN POZNEM OTROŠTVU...	4
3. DEJAVNIKI UČENJA	5
4. DEJAVNOST.....	6
5. DEJAVNOST PO KORAKIH.....	8
6. ČLANEK.....	16
7. VIRI IN LITERATURA.....	20
8. PRILOGE	21

1. UVOD

Dragi starši, učitelji in ostali pedagoški delavci!

Pred vami je vodnik Ustvarjalni pisatelj, v katerem najdete nekaj s področja kognitivnega razvoja za otroke v srednjem in poznem otroštvu, starih približno 6 do 12 let. V tem času otroci začnejo obiskovati osnovno šolo, kjer se začnejo učiti pisanja ter branja. Temelj teh dveh dejavnosti je poznavanje črk ter njihov zapis. Z vodnikom boste otroku lažje predstavili zapis črk na zabaven in zanimiv način. V začetku so predstavljeni mejniki v razvojnem obdobju srednje in pozno otroštvo. Razumevanje teh mejnikov je ključnega pomena, saj tako lažje celostno razumemo otroka, predvsem kaj kognitivno že zmore in pri čem še potrebuje pomoč. Nato sledi predstavitev dejavnikov učenja, ki so pomembni za pisanje črk ter vprašanja, s katerimi lahko preverimo vpliv notranjih in zunanjih dejavnikov na otroka pri učenju. V nadaljevanju sledi nazorna predstavitev dejavnosti, namenjena otrokom od 6. do 10. leta, ki mu bo pomagala osvojiti zapis različnih črk. Vodnik vsebuje zapis vseh potrebnih pripomočkov ter postopek izvajanja dejavnosti po korakih. Na koncu sledi še strokovni članek, ki govori o različnih strategijah pri delu z otroki, ki imajo disleksijo.

2. RAZVOJNI MEJNIKI V SREDNJEM IN POZNEM OTROŠTVU

MEJNIKI V RAZVOJU	PRIMERI
Konzervacija <i>(osredotočanje na proces spreminjanja snovi)</i>	Maja razume, da voda ne spremeni teže ter volumna, če jo iz visoke in ozke posode prelijemo v široko in nizko.
Multipla klasifikacija <i>(prepozna več stvari hkrati)</i>	Nik nam zna prinesiti iz knjižne police modro, veliko knjigo, ki ima na platnici metulja.
Razredna inkluzija <i>(primerjanje števila predmetov v množici in podmnožici)</i>	Ko Hano vprašamo, ali je v razredu več miz ali pohištva, nam odgovori, da je več pohištva.
Razvrščanje <i>(razvrščanje in urejanje po določeni lastnosti, ki jo gledamo)</i>	Nejc zna postaviti na ustrezno mesto kroglico, kjer so kroglice postavljene od najmanjše do največje.
Fina motorika <i>(Izboljšanje ročnih spretnosti)</i>	Anja zna pravilno prijeti barvico in z njo pobarvati pobarvanko čisto do črte.
Daljša pozornost, več vztrajnosti in potrpežljivosti	Jakob se zna za dlje časa zbrati ter vztrajno in potrpežljivo večkrat zaporedoma napisati črko j.
Širjenje besednjaka, zmožnost besednih iger, sestavljanje zahtevnejših stavkov	Kaja s širokim besednim zakladom predstavi svojo najljubšo žival.

(Kompore idr., 2023 in Marjanovič Umek in Zupančič, 2004)

Otroci se pisanja začnejo učiti v prvem razredu osnovne šole. Takrat so stari od šest do sedem let in so na prehodu med *srednjim in poznim otroštvom*. Za našo dejavnost so v tem obdobju še posebno pomembni zadnji trije razvojni mejniki, ki so v zgornji tabeli pobarvani s temno-roza barvo. Zaradi izboljšane fine motorike in daljše koncentracije otroci lahko črko napišejo čitljivo in natančno. Prav tako so veliko bolj potrpežljivi ter vztrajnejši, kar jim pomaga, da se pisanja hitreje naučijo, saj vemo, da je pri učenju pisanja ponavljanje zapisa določene črke zelo pomembno. Pri pisanju je pomembno tudi, da ima otrok širok besedni zaklad, ki se bistveno poveča, ko otrok začne brati in pisati.

2. DEJAVNIKI UČENJA

Dejavnike uspešnega in učinkovitega učenja delimo na notranje in zunanje. Notranji izvirajo iz učenca samega, zunanji pa iz okolja, ki ga obdaja oziroma v katerem se nahaja. Kljub temu da jih delimo na notranje in zunanje, pa se obe vrsti dejavnikov zelo prepletata.

Pri vsaki vrsti dejavnikov so zapisana vprašanja, s katerimi lahko otroku pomagamo razumeti, kaj vse vpliva na učenje.

NOTRANJI

1. Fiziološki (stanje čutil, zdravstveno stanje, senzomotorična koordinacija):

- “Se počutim dobro?”
- “Me kaj boli?”
- “Ali dobro in jasno slišim in vidim učiteljico?”
- “Ali jasno vidim, kako zapisujem črke?”
- “Ali sem spočit?”

2. Psihološki (umske sposobnosti, motiviranost za učenja, osebnostne lastnosti):

- “Vem, kako moram zapisati določeno črko?”
- “Se želim naučiti pisati?”
- “Ali me učenje črk zanima?”

ZUNANJI

1. Fizikalni (stanje okolja, osvetljenost, pripomočki):

- “Ali imam pisalo? Ali deluje?”
- “Ali imam zvezek?”
- “Ali imam sponko/elastiko za lase, da bom dobro videla?”

2. Socialni (družina, šola, okolje družba):

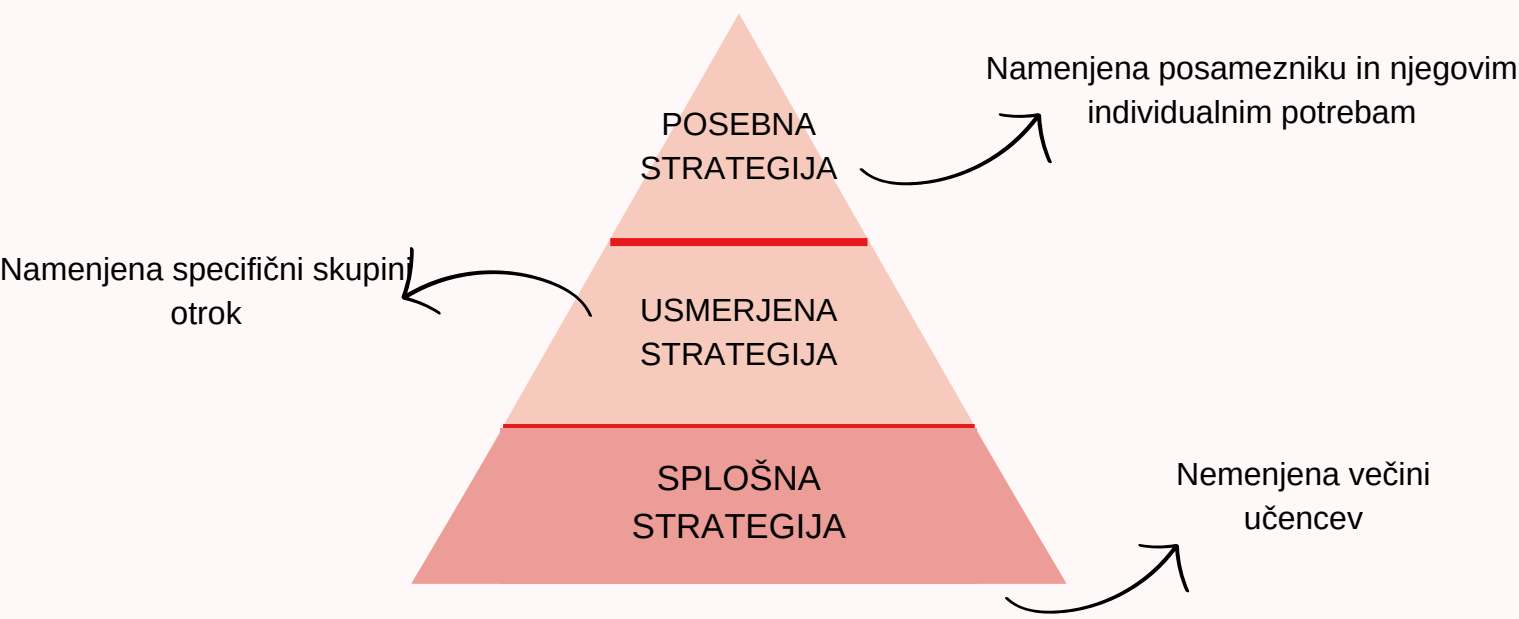
- “Ali je učitelj kje blizu, da mi lahko pomaga, me popravi?”
- “Ali me starši doma spodbujajo k učenju pisanja in mi pomagajo, me podpirajo?”

3. DEJAVNOST

Splošna strategija *Ustvarjalni pisatelj* je namenjena otrokom od šestega do devetega leta starosti, ki se učijo pravilnega zapisovanja črk.

Strategija je primerna za večino otrok, saj je preprosta in uporabna za vse šoloobvezne otroke.

OPERATIVNI CILJI

1. Otrok črko A pravilno s prstom zapiše na moko/zdrob.
2. Otrok črko A pravilno zapiše na papir.
3. Otrok si pripravi pripomočke za dejavnost.
4. Otrok razume in s svojimi besedami opiše navodila.

Preden začneš, si odgovori na vprašanja.

Ali sem spočit?	Fiziološki dejavnik
Ali dobro vidim, kaj je pred mano?	Fizikalni dejavnik
Ali imam vse pripomočke?	Fizikalni dejavnik
Ali me učenje črk zanima?	Psihološki dejavnik
Ali lahko prosim starše za pomoč pri pripravi na aktivnost?	Socialni dejavnik

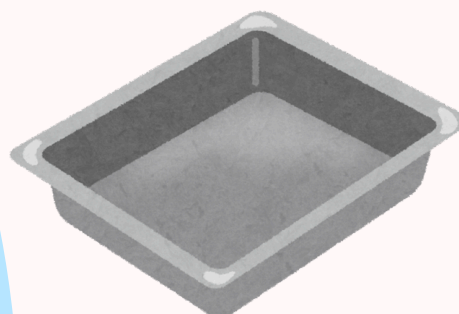
**Vse to ti bo olajšalo izvajanje dejavnosti.
Zdaj lahko začneš!**

Pred dejavnostjo si pripravi pripomočke. Tu lahko prosiš starša za pomoč.

Potrebuješ:

- pladenj ali ploščato posodo,
- moko ali zdrob
- list papirja
- svinčnik
- sliko s črko A

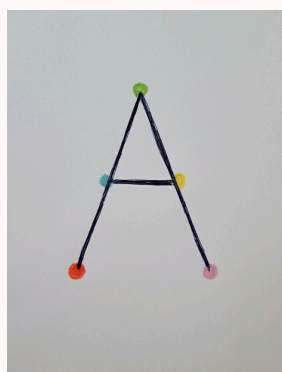
→ Prosi starša, da ti jo natisne.

PLADENJ

MOKA

SLIKA S ČRKO A

SVINČNIK

LIST PAPIRJA

4. DEJAVNOST PO KORAKIH

1. V PLADENJ STRESI MOKO.

MOKO RAZPOREDI.

PRIPRAVI LIST S ČRKO A.

SLIKA 1

2. KONICO PRSTA POLOŽI V MOKO.
TAM JE RDEČA PIKA.

SLIKA 2

3. S PRSTOM NARIŠI ČRTO DO ZELENE PIKE.

SLIKA 3

4. OD ZELENE PIKE S PRSTOM NARIŠI ČRTO DO VIJOLIČNE PIKE.

SLIKA 4

5. PRST POLOŽI NA MESTO MODRE PIKE.

SLIKA 5

6. S PRSTOM NARIŠI ČRTP DO RUMENE PIKE.

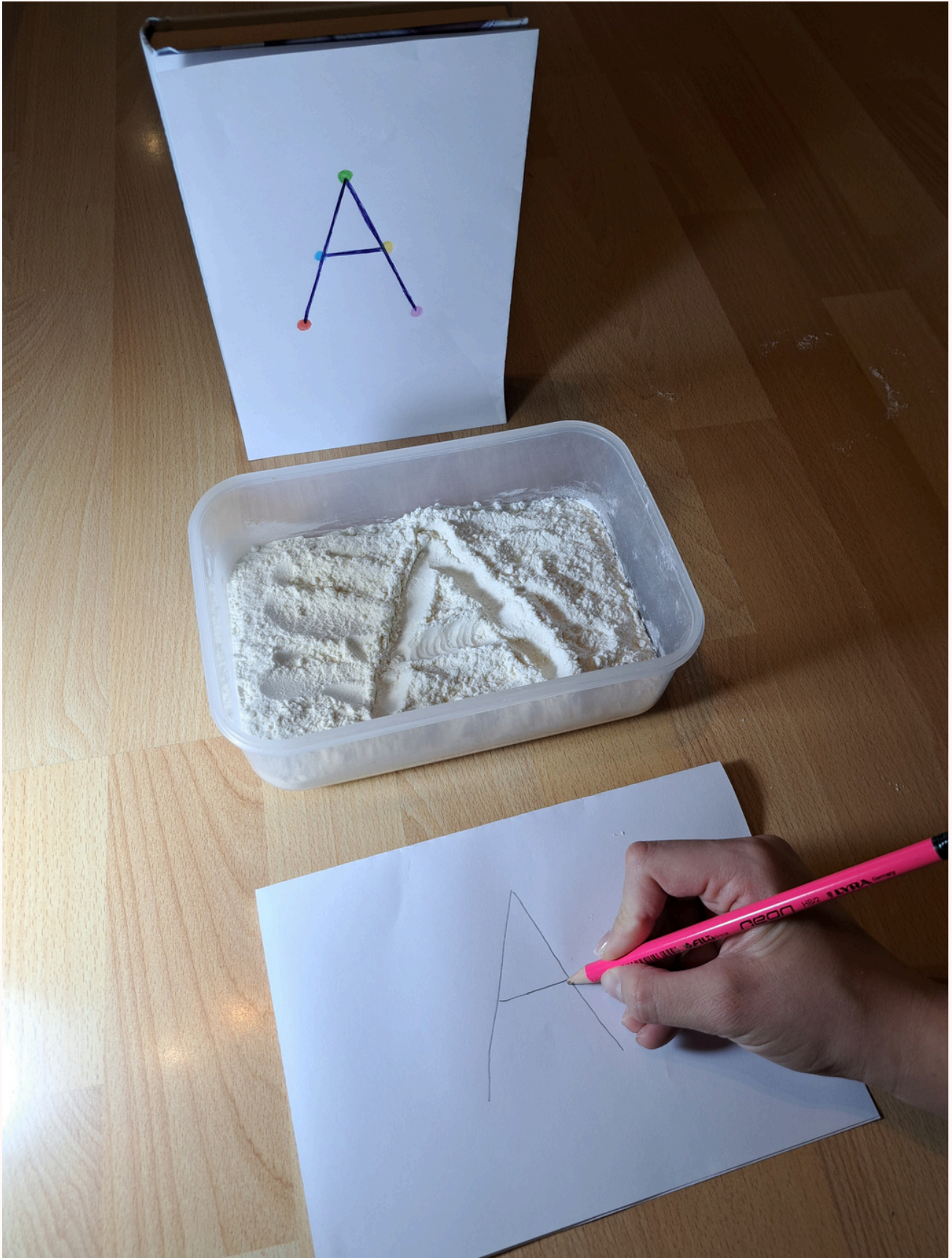
SLIKA 6

7. NARISAL SI ČRKO A.
TO PONOVI ŠE NEKAJKRAT.

SLIKA 7

8. ZDAJ ČRKO A NAPIŠI NA LIST PAPIRJA.
SLEDI ENAKIM NAVODILOM KOT ZA PISANJE ČRKE NA MOKO.

SLIKA 8

Čestitamo, zdaj znaš napisati črko A. Še malo pa boš lahko postal pravi pisatelj!

5. ČLANEK

Strategije poučevanja, ki se uporabljajo za obvladovanje učnih težav učencev z disleksijo

Teaching strategies used to deal with dyslexic Students' learning difficulties

avtor: Ni Made Indah Purnama Dewi

objavljen s strani Universitas Pendidikan Ganesha, 2022

POVZETEK ČLANKA

- Disleksija je nevrološka razvojna motnja, ki se pojavi pri približno 10 % vseh ljudi, zanjo so značilne težave pri branju in pisanju. Učenci z disleksijo imajo težave z dekodiranjem besed in črkovanjem, branjem, pisanjem...
- Disleksije se ne da odpraviti, lahko pa se učenci naučijo različnih strategij, ki so jim v pomoč.
- Zaradi težav s kratkoročnim spominom, hitrostjo procesiranja in hitrim poimenovanjem pri učencih z disleksijo učne metode, ki smo jih navajeni, pogosto ne delujejo.
- Skozi raziskave so se pokazale štiri učne strategije, ki so najprimernejše za poučevanje učencev z disleksijo: reševanje po korakih, jasna navodila s fonemičnim zavedanjem, multi-senzorična tehnika, izbira pristopa glede na situacijo.
- Raziskave so pokazale, da so učitelji uporabljali strategije, ki zajemajo vsaj dva čuta (multi-senzorična tehnika) in opazili, da so te strategije pomagale učencem z disleksijo pri pisanju črk in števil.
- Prilagoditve za učence z disleksijo vključujejo posebna navodila, kinestetične pripomočke, uporabo tehnologij, podaljšan čas.

OPIS POSEBNIH POTREB- DISLEKSIJA

V članku so opisane posebne potrebe disleksija in učne težave. Pogosto imajo ti učenci težave s sledenjem navodil, predvsem pa imajo težave z branjem. To se pokaže z nerazumevanjem navodil, posledično imajo lahko slabo samopodobo. Disleksija se pri učencih izraža skozi težave pri govoru, pisanju, branju, pogosto imajo tudi težave pri povezovanju govornega in napisanega. Težave se lahko pokažejo že v predšolskem obdobju, predvsem kot zaostanek v govornem razvoju. Pogosto pa se skozi odraščanje spreminjajo. Učne težave vključujejo počasno obdelavo informacij, težave z organizacijskimi in koordinacijskimi spretnostmi, neučinkovito kratkoročno in dolgoročno pomnjenje, težave s fonološkimi spretnostmi ter težave z branjem in prepoznavanjem črk.

UČENJE OSEB Z DISLEKSIJO

Te osebe imajo navadno težave z učenjem, saj potrebujejo več časa, da razumejo navodila, napišejo sestavek... Učenci z disleksijo si zato pomagajo z multi-senzoričnim učenjem, tako da vključijo več čutov, si snov narišejo, barvno označijo, predvajajo. Pogosteje za učenje uporabljajo tehnologijo, ki jim ta proces olajša.

STRATEGIJE ZA POUČEVANJE OSEB Z DISLEKSIJO

Pogosto učiteljeve učne metode ne ustrezajo učencu z disleksijo zaradi njegovih težav z branjem in pisanjem, zato je potrebno poučevanje prilagoditi.

Glede na raziskave obstaja več učnih metod, ki so prilagojene za učence z disleksijo:

- **ANALIZA/REŠEVANJE NALOGE PO KORAKIH:** ta strategija razdeli nalogo na majhne korake, ki učencem z disleksijo pomagajo pri sledenju navodilom. Ti zaporedni koraki se delijo na dejavnosti pred branjem, dejavnosti med branjem in dejavnosti po branju.

Dejavnost pred branjem vključuje spoznavanje in pregled besedila, da dobijo vpogled v to, kar bodo brali.

Dejavnost med branjem se osredotoča na prepoznavanje neznanih besed, iskanje njihovega pomena, ter iskanje celotnega pomena besedila.

Dejavnost po branju vključuje pregled naučenega skozi razpravo ali ponovno branje besedila.

- **JASNA NAVODILA S FONEMIČNIM ZAVEDANJEM:** takšna navodila so še posebej pomembna v zgodnjih letih šolanja, saj učencem pomagajo pri razvijanju povezave med črkami in zvoki. Uporaba tehnike temelji na podatku, da imajo učenci z disleksijo težave pri prepoznavanju besed, črkovanju, kar je posledica pomanjkanja fonološkega zavedanja

1. **Fonemično zavedanje:** je specifičen del fonološkega zavedanja. Sposobnost prepoznavanja, razlikovanja in manipuliranja z glasovi.

2. **Fonološko zavedanje:** sposobnost prepoznavanja zvokov in dela z njimi v govoru.

- **MULTISENZORIČNA TEHNIKA:** ta tehnika povezuje slušni, vidni in kinestetični pristop. Pri učencih z disleksijo se ta tehnika lahko uporablja pri učenju pisanja črk na obarvanem pesku, ali pa izdelovanju črk iz gline, saj si tako učenci lažje zapomnijo črke.
- **IZBIRA PRISTOPA GLEDE NA SITUACIJO:** pri tej tehniki učitelj vodi otroka skozi analizo neke naloge, vključuje navodila za vsak korak posebej, hkrati pa mu ob več ponovitvah postopno zmanjšuje pomoč in pusti učencem, da nalogo rešijo sami. Namen tega pristopa je razvijanje tekočnosti in avtomatiziranje tega procesa posledično pa tudi razvijanje sposobnosti.

Učitelji lahko otrokom z disleksijo pomagajo tudi na način, da jim dajo posebna individualizirana navodila, jim prilagodijo pisavo in pripomočke, prilagodijo prostor, dovolijo uporabo tehnologije.

OPIS RAZISKAVE

Znanstveni članek temelji na že izvedenih raziskavah in jih analizira. Namen raziskave je bil ugotoviti značilnosti učencev z disleksijo, raziskati njihove učne težave ter raziskati učne strategije, ki bi jim pomagale.

Avtor je navajal rezultate že izvedenih raziskav, v nadaljevanju bom opisala le eno.

Študija, ki sta jo izvedli Awada in Plana leta 2018 je analizirala poglede učiteljev na strategije za izboljšanje razumevanja prebranega besedila pri učencih z disleksijo. Vsi učenci z disleksijo so obiskovali redno osnovno šolo, vzorec učiteljev pa ni povsem znan.

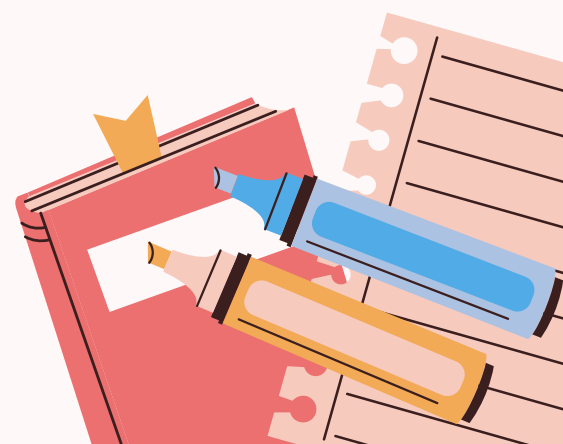
Študija je prikazala učne strategije, ki so jih učiteljice uporabljale pri delu z otroki z disleksijo: grafične risbe, vizualni prikazi, ilustracije, dnevniško pisanje, uporaba filmov, napovedovanje, sklepanje, prepoznavanje glavnih idej, povzemanje, multisenzoričen pristop...

Rezultati so pokazali, da učiteljice pozitivno vidijo te učne strategije in menijo, da učencem z disleksijo koristijo pri spopadanju z učnimi težavami in njihovimi posebnimi potrebami.

INTERPRETACIJA DEJAVNOSTI

Naša strategija je splošna strategija, kar pomeni da je primerna za večino učencev, Vključuje multi-senzoričen pristop zato je, glede na članek, primerna tudi za učence z disleksijo. Ti učenci se lažje učijo in si snov hitreje zapomnijo, če jim je le ta predana na način, da jo lahko izkusijo z več čuti hkrati.

Menimo, da bi strategija lahko pomagala otrokom pri lažjem učenju pisanja črk, predvsem pa jih motivirala za učenje le teh, saj vključuje drugačen, zanimivejši pristop.

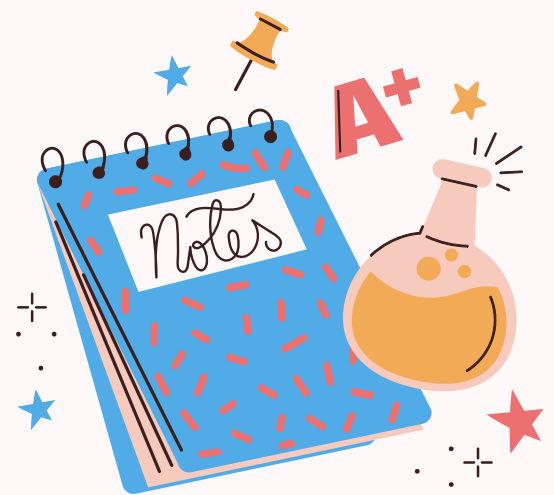
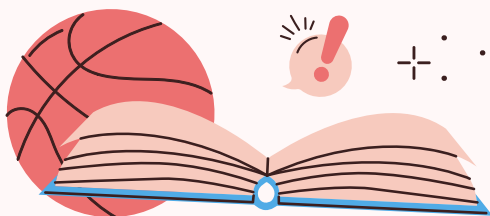

7. VIRI IN LITERATURA

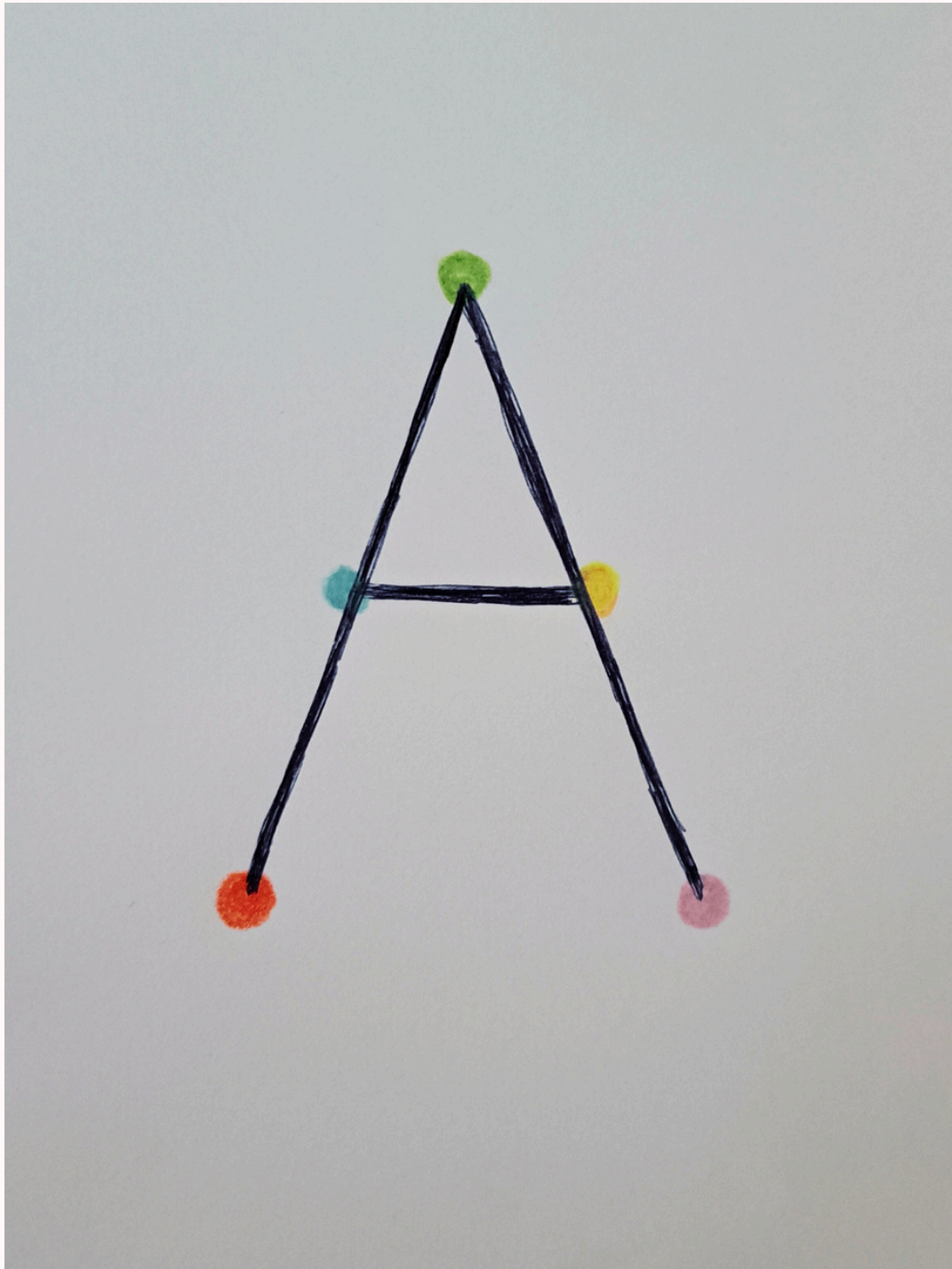
- Dewi, N. M. I. P. (2022). Teaching strategies used to deal with dyslexic students' learning difficulties. *Jurnal Pendidikan Bahasa Inggris Undiksha*, 10(2), 128-137. <https://doi.org/10.23887/jpbi.v10i2.45661>
- Kompare, A., Stražišar, M., Dogša, I., Vec, T., & Curk, J. (2023). Psihologija: spoznanja in dileme, Učbenik za psihologijo v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja (1. prenovljena izd., str. 209), DZS
- Marentič Požarnik, B. (2003). Psihologija učenja in pouka. Ljubljana: DZS
- Marjanovič Umek, L., Zupančič, M. (2004). Razvojna psihologija. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete

8. SLIKOVNI VIRI

- SLIKA 1: lasten vir
- SLIKA 2: lasten vir
- SLIKA 3: lasten vir
- SLIKA 4: lasten vir
- SLIKA 5: lasten vir
- SLIKA 6: lasten vir
- SLIKA 7: lasten vir
- SLIKA 8: lasten vir
- SLIKA 9: lasten vir

PRILOGA

SLIKA 9